

Realiteit Ogenschijnlijk

Hier is er een brug over een niet bepaald opmerkelijke plek. Er zijn wat mensen in de buurt, misschien heel veel. Het is een kort moment waarvoor we indeling na indeling zouden kunnen maken om te beschrijven waar je bent en al diens overblijfselen.

De brug leidt perspectief. Van hier kunnen we de spoorwissels observeren.

Er is beweging op alle mogelijke manieren, binnen en buiten alles, en de hele tijd.

Vanaf de brug zouden we kunnen zeggen dat we weten dat dit voor altijd zo zou kunnen zijn. De auto's gaan door. De tram gaat door. Binnenkort komt er nog een. Toch is het moeilijk om meer te zeggen dan dit.

Wat niet duidelijk is, is voor welke periode elk ding zal doorgaan. Er zijn gemiddelden voor deze dingen, mochten we een indeling willen maken.

Zonder olie zouden de motoren van de auto's niet werken. Met voldoende wind zouden de auto's misschien weer werken. De tram werkt wanneer de ticketautomaat dat niet doet.

Kleine catalogi van mineralen komen voorbij.

De beweging is rampzalig.

Met elke faseverandering wordt het duidelijker dat de werkelijkheid in tweeën deelt.

Ik heb het gevoel dat al deze indelingen misleidend kan zijn.

Realiteit Ontleed

De spoorlijn is moeilijk om van weg te kijken. Ze is van nature gedetailleerd, en ik stel me meteen het mechanische werk voor, waarvan ze als een veeleisend en meedogenloos karwei wordt beschouwd. Ik kan me niet voorstellen hoe het patina van het metaal zou kunnen bekomen worden door middel van medeleven. Deze kwaliteit vertakt haar schoonheid en herinnert me eraan dat dit geen zin heeft.

Ik fixeer me op de rechthoekige dwarsbalken. Ze dupliceren zich uit het zicht door de bomen.

Uiteindelijk krijgen ze vaak een nieuwe bestemming. Vroeger werden wegen regelmatig aangelegd met spoorwegbalken, alsof ze welwillend op pensioen gingen verbonden met rubber, een meer vergevingsgezinde collega.

Dit gebied was een veel groter moerasland voordat de spoorlijn erdoorheen werd gelegd, en verdeelde het in het moeras van Jette en het moeras van Ganshoren in 1881.

In de 12de eeuw bouwde de hertog van Brabant watermolens in Brussel. Verschillende waterlichamen werd verdeeld en gekanaliseerd zodat hun constructie effectieve toevoegingen aan de infrastructuur van de stad zou zijn. Twee waterwegen in Anderlecht werden gevormd tot de Zenne van Ransfort, en drie eilanden zijn ontstaan na de uitgraving van een aantal geulen dicht bij het centrum van Brussel. Er was een driehoekig eiland genaamd Hergoedshof, en op dit eiland waren een aantal vijvers waar vis werd gehouden voordat die werd verkocht op de markt. Ontgonnen moerassen omringden een groot deel van Brussel in de 12e eeuw, en er werd vis uit meegenomen naar de visvijvers op het Hergoedshof, die uiteindelijk elders binnen de stadsmuren werd geconsumeerd. Vandaag, bijna duizend jaar later, staat het Marriott Hotel op de site van het eiland, zijn gestapelde accommodaties een onbedoelde herinnering aan de vijvers.

De Planten

Treinen komen met tussenpozen voorbij en ik stel me voor dat elke dwarbalk onder de sporen zich even schrap zet, waarbij elk gemeten interval niet te onderscheiden valt in de waterval van geluid. Wat ik me speels als een industriële xylofoon had ingebeeld met de trein als zijn percussieve hamer, is nu een sirene; perfect onharmonisch omdat het de onderlinge verbondenheid van elke dwarsligger onthult, verschillend gestemde wervels in een uitgestrekt zenuwstelsel.

Er zijn veel ingesleten paden door het moerasland. Nauwelijks hoger gelegen grond, afhankelijk van het seizoen, lijkt gretig te worden opgezocht in alle richtingen, zo te zien aan de kronkelende paden die naar de zijanten afbladderen. Ik weeg af wat elke nieuwe route zou opleveren, op basis van de gebruiksfrequentie of in ieder geval wat ik kan van het gebruik kan opmaken uit het vertrapte gras en de ontrafelde aarde door het gebladerte. Toch zeker één daarvan is een valstrik. Met deze kleine twijfel besef ik dat mijn perspectief verandert.

De woontorens in de verte steken uit boven alles wat er in het moeras en de omgeving te zien is. De symbolen die aan de zijanten prijken, zijn naar buiten gericht, naar mij toe, naar de spoorlijn, naar het moeras. Elke kleur en vorm doet zijn beroep.

Drie blauwe tekens staan voor water. De kleine stijging en daling in de bijna horizontale lijnen wijzen op de beweging van een deining. De drie turquoise cirkels van verschillende grootte zijn dubbelzinnig. Ik vraag me af of het bubbels zijn, in de veronderstelling dat ze staan voor lucht. Het rode symbool, dat ook hier weer drie tekens gebruikt, duidt duidelijk op vuur met zijn opwaartse zwaai.

Verder weg - niet zo leesbaar als de andere - staat nog een toren. Het symbool kan alleen worden afgeleid door de aanwezigheid van de andere drie. In bewolkte tinten is er een verzameling van vierhoekige tekens, die bijna de indruk geven van een diep reliëf dat uitstraalt naar de kamers van de appartementen en hun binnenmuren bedekt.

Terugdenkend aan de andere symbolen - water, lucht, vuur - veronderstel ik dat dit aarde moet uitbeelden. Het lijkt een onopvallende beslissing, zelfs kitscherig, om de structuren met deze vier elementen samen te voegen, maar het idee dat er een set van stoffen is waarmee de materiële wereld is geassembleerd, blijft, zoals ik aan de horizon kan zien, niet te vatten voor tijd en ruimte. Wat dit laatste symbool uitbeeldt, is echter niet erg overtuigend binnen dit schema. Het heeft bijna het uiterlijk van een morsecode, misschien verticaal getypeerd, en ik vraag me af, hardnekkig, of ik me bij de andere symbolen had kunnen vergissen.

Als ik de horizon aftast voor meer tekens en totems om de torens te begrijpen, herinner ik me de dissonante waarschuwing van toen de trein voorbij reed, die de spoorlijn uitzond, geïmplanteerd op het aardoppervlak. Ik bedenk dat het idee van elementaire stoffen of zelfs goden zelf een ontvangen uitzending kan zijn, een diepe storing, een soort richtlijn, en in een fase van het ontwerp of de bouw van deze specifieke toren werd de boodschap verward tot het vreemde symbool dat me aanstaart in het moeras.

De open plek

De weg vooruit opent zich, en ik weet dat mijn ogen gericht waren op de verre torens terwijl ik door het struikgewas ben gelopen. Het pad vergezelt nauwelijks de vegetatie, een stille generator die bezoekers opgraaft.

De intrige van het moerasland doet duizelen. Terwijl ik dit bijna ongedaan probeer te maken, voel ik dat mijn reis in de gaten is gehouden en dat de torens waarschijnlijk een list zijn. Mijn noodlottige poging om mijn onbehagen te bevredigen schiet tekort. En daarvoor stel ik me de open plek voor als een moment waarop mijn concentratie een nieuwe grammatica zal aangrijpen om mijn perspectief beter zoals het zich nu volhardend manifesteert, in te perken.

De wind verandert van richting in de open plek, een spoor dat direct aan ons geheugen rapporteert.

Bij het naderen van de weg staan de auto's geparkeerd met een ongemakkelijke affiniteit met de bovengrondse flora. Hun strategie is verbijsterend. Elke auto onderbreekt en omlijst daarmee een aantal spichtige struiken en boomstammen. Het effect is een reeks dramatische juxtaposities tussen kleuren en vormen die zich lijken aan te sluiten bij de leestekens van het laatste symbool dat mijn aandacht trok, of wat het ook is dat op de toren wordt weergegeven.

Ik kom bij een tweede spoorlijn en stap er overheen. De dwarsbalken zijn nu anders. Hun uniformiteit geeft een onbestudeerde vluchtigheid aan.

Als ik langs de kant van de weg wandel, is het contact en de toon van het grind eronder rustgevend.

De gebouwen

Niet in staat om voortdurend naar boven te kijken omdat ik de rotonde oversteek, glinstert de toren van vuur in mijn perifere zicht met zijn dichtstbijzijnde kant een waterval van vermiljoen lak. Alles aan de torens waarvan ik zeker was vanaf het moeras, lijkt nu vaag. Ik ben niet langer medeplichtig aan de tentoonstelling van de elementen. Ze worden boven mijn hoofd geprojecteerd in de verre omgeving. Buiten bereik aan de voet van de torens is het alsof ik de drempel ben overgestoken naar het oog van een storm.

Ik vraag me af of de vijvers op het driehoekige eiland Hergoedshof, die vergetelheid tussen moeras en markt, rustig waren?

Met het zompige terrein nu op een afstand van mijn plaats tussen de torens, liggen mijn gedachten bij de vele routes die ik heb gekruist en gevolgd. De klievende spoorlijn voelt bijzonder aanwezig. Mijn onvermogen om een transparant mentaal verslag van de markeringen op de torens te genereren ligt in lijn met de segmentatie van het moerasland. Ik kan blijkbaar het ene niet van het andere scheiden zonder dat het dubbelzinnige karakter van de symbolen mijn gewaarwording overspoelt. De uitdrukking van hun betekenis wordt enkel blootgelegd in deze verduistering.

Wandelend tussen de torens zie ik de bewoners aan het einde van de weg bewegen tussen de auto's.